Пише: Џон Лаухленд
четвртак, 21 фебруар 2008 00:42

The Guardian - Лондон

Лондон, 19. фебруара - Чинило се да није било непосредних последица кад је Аустроугарска 1908. године анектирала Босну и Херцеговину. Беч је отворено прекршио Берлински споразум из 1878. Протести Русије и Србије су били узалудни. Наредне године је тај свршени чин укључен у измењени споразум. Ипак, шест година касније, уз подршку Русије, освета је оследила тако што је српски атентатор у јуну 1914. у Сарајеву убио аустроугарског престолонаследника. Остало је историја.

Сличности између Косова у 2008. години и Босне у 1908. су значајне, али не само зато што ће, без обзира на то које правне трикове Запад користи ради заобилажења Резолуције 1244 Савета безбедности Уједињених нација (којом се Косово оставља у саставу Србије), проглашење нове државе имати непредвидљиве дугорочне последице - у погледу сецесионистичких покрета од Белгије, преко Босне, до Црног мора, у погледу односа са Кином и Русијом, као и у погледу читавог међународног система.

Те сличности су значајне и због тога што се за нову државу која је у недељу проглашена у Приштини тешко може рећи да ће бити независна. Уместо тога, оно што се сада појавило на југу од реке Ибар јесте постмодерна држава - ентитет који може бити суверен номинално, али који је у ствари протекторат Сједињених Држава и Европске уније.

Европска унија намерава да пошаље на Косово мисију од око 2.000 људи и преузме функцију Уједињених нација, које том покрајином управљају од 1999. Европска унија жели да постави међународног цивилног представника који ће - у складу са планом који је прошле године сачинио изасланик УН Марти Ахтисари - бити "крајњи ауторитет" на Косову и имати овлашћење да "исправља или поништава одлуке косовских државних органа". Косово би под условима које му је понудио Београд имало више стварне независности него што ће је сада имати.

Они који подржавају "поливалентну сувереност" и "постнационалну државност" које већ имамо у Европској унији поздрављају такво решење као одмор од круте решености поствестфалијанске државности. Међутим, такве фикције су у ствари увек засноване на вечном присуству грубе силе. На Косову је распоређено 16.000 војника НАТО-а и они

не планирају да иду кући. Заправо, снаге НАТО-а сада добијају појачање од додатних 1.000 војника из Велике Британије. Оне су, а не косовска војска, одговорне за унутрашњу и спољну безбедност покрајине. На Косову се такође, у близини Урошевца, налази велика америчка војна база "Бондстил" - само један мини-Гвантанамо међу бројним новим америчким базама у Источној Европи, на Балкану и у Централној Азији.

Управо због тога је премијер Србије Војислав Коштуница приликом обраћања јавности у недељу посебно напао Вашингтон због проглашења независности Косова, рекавши да то показује да је Америка "спремна да самовољно, безобзирно и грубо крши међународни поредак зарад својих војних интереса".

Како би приказало свој статус најновије евроатлантске колоније, Косово је изабрало заставу осмишљену по угледу на заставу Босне и Херцеговине. Босном такође управља страни високи представник који има овлашћење да смењује политичаре изабране на изборима и поништава законе - све у име припремања земље за интеграцију у ЕУ.

Као и кад је у питању Босна, на Косово је стигло много новца за међународну администрацију, али не за побољшање животног стандарда обичних људи. Косово је оптерећено сиромаштвом и криминалом, чији ниво се увелико повећао након 1999. године, а његови житељи већ девет година тешко живе у мафијашкој земљи у којој нема посла, па чак ни редовног снабдевања електричном енергијом - сваких неколико сата долази до нестанка струје, а улице косовских градова брује пошто све продавнице и куће укључе генераторе.

Ова трагична ситуација је могућа само због тога што у интервенционизму долази до фаталне раздвојености моћи и одговорности. Међународна заједница је пажљиво управљала сваким аспектом распада Југославије откако је уз посредовање ЕУ у јулу 1991. године закључен Брионски споразум. Међутим, кривицу за резултате је увек сваљивала на регионалне актере. Сада ће нова званична косовска влада бити под контролом својих међународних покровитеља, али они такође неће никад прихватити одговорност за њене неуспехе. Они уместо тога више воле да управљају са позиције иза кулиса, из опасног - и несумњиво смишљеног - раскорака између појаве и стварности.

*Аутор је писац књиге "Травестија: суђење Слободану Милошевићу и изопаченост међународног правосуђа".